

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук Біловол А.М. на дисертаційну роботу Ата Мохамед Аббас Мохамед «Оптимізація діагностики і лікування обмеженої склеродермії з урахуванням клініко-патогенетичної ролі метаболічних та імунних порушень», подану на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.20 – шкірні та венеричні хвороби

Актуальність теми.

За даними ВООЗ, у всіх індустріально розвинених країнах світу 400 тис. з 10 млн. людей страждають на обмежену склеродермію. За даними МОЗ України тільки за останні 4 роки захворюваність на обмежену склеродермію в середньому збільшилася з 405,2 до 460,3 хворих на 100000 населення і до 2013 року склала 455,8 випадків на 100000 населення.

Сучасний стан проблеми характеризується невирішеністю питань та недостатнім відображенням в літературі даних про специфіку ранньої діагностики, лікування хворих на обмежену склеродермію, недосконалістю схем раціональної лікувально-діагностичної тактики.

Тому мету дисертаційної роботи Ата Мохамед Аббас Мохамед, спрямовану на підвищення ефективності діагностики та комплексного лікування хворих на обмежену склеродермію на основі вивчення показників мікроциркуляторного русла шкіри у ділянках ураження, імунологічних та біохімічних порушень, слід вважати актуальною в науковому та практичному аспектах та такою, що вирішує важливе медико-соціальне завдання сучасної дерматовенерології.

Ступінь обґрунтованості основних наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Зміст дисертаційної роботи побудований на відповідному первинному матеріалі, аналіз та узагальнення якого дало можливість сформулювати

основні наукові положення, висновки та рекомендації.

Сформульовані у дисертаційній роботі Ата Мохамед Аббас Мохамед основні наукові положення та висновки базуються на достатній кількості спостережень – 107 хворих на обмежену склеродермію.

У пацієнтів з використанням сучасних інформативних методів обстеження проведено клінічні, інструментальні, біохімічні, імунологічні та статистичні дослідження.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на матеріалах власних досліджень автора, логічно витікають з матеріалів дисертації і є науково обґрунтованими, чітко сформульованими та містять нові важливі науково-практичні узагальнення.

Достовірність і наукова новизна наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення і висновки ґрунтуються на результатах дослідження, які проводилися з використанням сучасних інформативних методів, що є адекватними поставленим завданням наукової роботи.

Дисертантом вперше дано тепловізійну оцінку стадій обмеженої склеродермії. Доведено можливість діагностики прогресуючої стадії захворювання на доклінічному етапі. Оцінено стан метаболічних порушень у хворих на ОСД у період прогресуючої стадії захворювання, а також надано характеристику динаміки показників імунного статусу у процесі лікування. Обґрунтовано доцільність включення у терапевтичний комплекс засобів, що поліпшують реологічні властивості крові, неколагеногенез та мають антигіпоксичну та антиоксидантну дію. Доведено можливість оцінки ефективності лікування хворих на різні форми та стадії ОСД шляхом визначення в сироватці крові активності еластази, колагенолітичної активності та накопичення глікозаміногліканів.

Статистична обробка отриманих результатів проведена за допомогою комп'ютерного пакету для обробки й аналізу статистичної інформації з

використанням методів біометричного аналізу, реалізованих у пакетах ліцензійних програм «Microsoft Office Excel 2010» і «StatSoft Statistica 13».

Таким чином, наведене вище дозволяє оцінити основні наукові положення і висновки автора як достовірні.

Практичне значення отриманих результатів.

Дисертантом було розроблено метод комплексного лікування хворих на ОСД, що включає поряд із базовою терапією цітофлавін, який є природнім метаболітом організму, стимулює тканинне дихання та є метаболічним енергокоректором, а також тіотриазолін з антиоксидантною та мембраностабілізуючою дією.

Розроблено метод тепловізійної діагностики загострень ОСД на доклінічному етапі, а також метод оцінки ефективності лікування.

Запропоновано спосіб оцінки ефективності лікування, в основу якого покладено визначення кореляційних зв'язків між динамікою активності еластази, колагенолітичної активності та вмістом глікоаміногліканів у сироватці крові при ОСД (патент України на корисну модель № 109591 від 25.08.2016).

Основні положення дисертації впроваджено в практичну роботу КНП «Міський шкірно-венерологічний диспансер № 2» Харківської міської ради, КНП «Міський шкірно-венерологічний диспансер № 1» Харківської міської ради, КНП Харківської обласної ради «Обласний клінічний шкірно-венерологічний диспансер №1», КП «Рівненський обласний шкірно-венерологічний диспансер» Рівненської обласної ради, а також у навчальний процес кафедри дерматовенерології та ВІЛ/СНІДу Харківської медичної академії післядипломної освіти.

Повнота викладу матеріалу дисертації в опублікованих роботах і авторефераті.

Матеріали дисертації висвітлено у 10 наукових праць, з них у виданнях, що рекомендовані ДАК України – 6 (5 – самостійно); серед них 6 –

у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних, 1 – у науковій монографії, тез – 2, отримано 1 патент України на корисну модель. Основні наукові положення та висновки дисертаційної роботи неодноразово доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях різного рівня.

Оцінка змісту дисертації.

Дисертаційна робота викладена на 197 сторінках тексту комп'ютерного набору. Складається зі вступу, огляду літератури, матеріалів і методів дослідження, 4 розділів власних досліджень, обговорення результатів дослідження, висновків, рекомендацій, списку використаної літератури та двох додатків. Робота має 38 рисунків та 33 таблиць. Список використаних джерел містить 215 джерел, з них 62 – кирилицею і 153 – латиницею.

У вступі наведено актуальність теми, чітко визначено мету, задачі, наукову новизну та практичну значущість.

Дисертація починається зі вступу, в якому розкрито актуальність обраної теми наукової роботи, відображено зв'язок з плановою науково-дослідною роботою Державної установи «Інститут дерматології та венерології НАМН України».

Розділ 1 «Огляд літератури» поділено на п'ять підрозділів, в яких представлені сучасні уявлення про структуру, відносну кількість, класифікацію, патогенетичні особливості, клінічний перебіг, можливості діагностики та принципи терапії обмеженої склеродермії (ОСД).

У розділі 2 представлено обраний комплекс сучасних клінічних, інструментальних, біохімічних, імунологічних та статистичних методів дослідження.

Розділ 3 присвячений клінічній характеристиці хворих на обмежену склеродермію, що були залучені в дослідження. Дисертант зазначає, що вивчення клінічних проявів ОСД виявило високу частоту (40,2%) хвороби в осіб працездатного віку – це виявились пацієнти віком від 31 до 40 років. Серед

обстежених пацієнтів переважну кількість склали жінки (80,41%). Найбільш значущими факторами ризику, що спровокували початок захворювання у обстежених хворих виявились стрес, емоційне перенапруження та гострі інфекції. Дані щодо клінічної картини хворих на ОСД (працездатний вік, супутня патологія), пояснюють необхідність удосконалення існуючих та впровадження нових методів діагностики та лікування для недопущення розвитку патологічного процесу.

У розділі 4 наведено зміни показників імунологічного та біохімічного обстеження у хворих на ОСД до проведення лікування. Проведені дослідження дозволили виявити в більшості випадків переважання значень досліджуваних показників у пацієнтів із ОСД до проведеного лікування. Дослідження показали, що комплексне визначення зазначених показників підвищує точність встановлення ступеня тяжкості перебігу дерматозу, вираженості процесу та прогнозу перебігу ОСД.

У розділі 5 дисертантом проведено дистанційне термометричне дослідження змін шкірних покривів у хворих із обмеженою склеродермією, яке дозволяє судити про активність сполучнотканинного запалення або процесів склерозування в осередках ураження у пацієнтів на обмежену склеродермію та надає можливість застосування дистанційної термографії як неінвазивного методу діагностики рецидивів у хворих з атоїмунними захворюваннями сполучної тканини на доклінічному етапі, а також дає можливість застосування даної методики в якості неінвазивного методу діагностики рецидивів обмеженої склеродермії..

Цей розділ добре проілюстрований.

У розділі 6 представлені розроблені методи лікування хворих на ОСД й динаміка імунологічних і біохімічних показників в процесі лікування. Запропоновано метод лікування хворих на ОСД, який передбачає використання 2,5 розчину тіотриазоліну та цитофлавіну, супроводжується швидким та вираженим зниженням основних клінічних критеріїв цього виду дерматозу та володіє безсумнівним вираженим терапевтичним ефектом. На

думку здобувача, висока ефективність препаратів, безпека застосування, можливість перорального прийому та доступність вказаних засобів обґрунтовують доцільність їх використання в лікуванні хворих на ОСД і дозволяють рекомендувати їх для широкого впровадження у практику охорони здоров'я.

Аналіз та узагальнення результатів дослідження (розділ 7) проведено зі справжнім розумінням проблеми, здатністю автора до глибокого аналізу та інтерпретації отриманих результатів, умінням робити висновки.

Висновки (їх 6) обґрунтовано впливають з поставлених цілей і завдань, у повній мірі відображають обсяг і значимість проведеної роботи.

У «Рекомендаціях» здобувачем детально описано коли і яке саме необхідно проводити комплексне лікування у хворих на ОСД.

Список використаних джерел побудовано згідно з вимогами і містить достатню кількість вітчизняних та закордонних публікацій.

Зміст автореферату цілком відповідає змісту дисертаційної роботи.

При рецензуванні дисертаційної роботи Ата Мохамед Аббас Мохамед виникли окремі зауваження та питання:

Зауваження.

1. Є деякі стилістичні помилки, невдалі вирази на сторінках дисертації.
2. Занадто структурований розділ «Огляд літератури». Можливо деякі підрозділи логічно було б об'єднати.

Питання.

1. Чи були протипоказання у Ваших пацієнтів при обстеженні їх за допомогою тепловізійного методу?
2. В чому заключається суть запропонованої Вами оптимізації діагностики даної патології?

Однак, вказані зауваження та запитання стосуються переважно структури та оформлення дисертаційної роботи, не мають принципового характеру і не знижують її наукового та практичного значення в цілому.

Висновок.

Дисертація Ата Мохамед Аббас Мохамед «Оптимізація діагностики і лікування обмеженої склеродермії з урахуванням клініко-патогенетичної ролі метаболічних та імунних порушень» є самостійною завершеною науково-дослідною працею. За своєю актуальністю, новизною, теоретичним і практичним значенням, ступенем обґрунтованості та достовірністю положень, висновків і рекомендацій дисертаційна робота відповідає вимогам п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, щодо дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.20 – шкірні та венеричні хвороби.

Завідуюча кафедрою дерматології,
венерології та медичної косметології
Харківського національного медичного
університету МОЗ України,
доктор медичних наук, професор

Біловол А.М.